

तेमिय जातक

Dhammadownload.com

अनुवादक
भिक्षु विवेकानन्द
बौद्ध धम्मकृत विहार
द्वय

तेमिय जातक

अनुवादक
भिक्षु विवेकानन्द
बौद्ध समकृत बिहार
द्वयप

प्रकाशक

धर्मकीर्ति बौद्ध अध्ययन गोष्ठी
श्री घः, ये

प्रथमवृत्ति : ११००

नेपाल सम्बत १००४

बुद्ध सम्बत २५२७

विक्रम सम्बत २०४०

इस्वी सम्बत १९८४

मुद्रक

रोजन प्रिण्टर्स
थंहिती, ये

श्री मोतीलाल शिल्पकार

धर्मदान

थुगु तेमिय धैम्ह बोधिसत्वया चरित्र दुगु
सफू जिगु ५० दँ बुदिं वयंगु लसताय
अज्ञानि तेगु मिखाय् ज्ञानया जः
दयमा धैगु मनंतुना

धर्मदान यानाम्ह

Dharma सोतिलाल शिहपकार

जावलाखेल

ललितपुर

निगूशब्द

श्व सफू धर्मकीर्ति अध्ययनगोष्ठीया ६८ मूगु
सफूया रूपे खिकपिनि न्ह्योने वया चोन । श्व सफू
श्रीमोतिलाल शिल्पकार साहुया ५० दं वयगु जन्मदिया
लसंताय् पिहाँ वया च्वगु खः ।

जातक सफुती ताता हाकगु महाजातक बाखँत फिपु
दुः- मूगपवख (तेमिय) जातक, महाजातक, सुवर्णसाम, नेमि,
महोसध, भूरिदत्त, चन्दकुमार, नारद, बिदुर व वेस्सन्तर
जातक खः । युगि मध्ये श्व तेमिय न्हापांयागु जातक बाखँ
खः ।

श्व जातक बाखँ श्रद्धेय विवेकानन्द भन्ते नं अनुवाद
याना बिज्यागु खः । आः वसपोल म्ह मफया चोंगुलि वस-
पोल यात म्ह फय्मा धयागु मनं तुना श्व सफू धर्मकीर्ति
अध्ययन गोष्ठीं पिकया च्वना । श्व सफू छापे याय्त
अनुमति फोना वले ज्यू धका स्वीकृति विया बिज्यात । उकिं
वसपोल या प्रति कृतज्ञता प्रकट याना चोना ।

श्व सफू प्रेसे यंका प्रुफ स्वया बिज्यागुलि पूज्य अश्व
घोष भन्ते यात नं आपालं धन्यवाद दु ।

(क)

थःगु बुद्धिया लसताथ थुगु जातक बाखें छापै याना धर्मदान याय्त माक्व चन्दा तथा दीम्ह श्रीमोतिलाल साहु यात थायु ताहाक जु थायें ल्यै छुं मदयमा धका भितुना दु ।

श्रीमोतिलाल साहु थुगु पुण्यकार्य मेमे गु नं यक्व याना दागु छानं लुनकै नु ।

२०३२ सालया माघ महीनाया २५ गते वय्कया जन्मदिया उपलक्षे भिक्षु संघ विज्याका थःगु छे सं महापरिमाण याका दिल ।

वहे साले गण महाविहारै छे छखा दय्का भिक्षु संघयात दान याना दिल ।

वनेपा चन्द्रकीर्ति विहारै दय्कुगु न्हूगु विहारया मूलखाय् बुत्ता दुगु खापा वा ठोका दय्का दान याना पुण्य कमाय् याना दिल ।

मातातीर्थे विहार दय्कू थाय् धनान याय्त सिमेन्ट १० बोरा चन्दा तथा दिल ।

धर्मकीर्ति विहारया लुखाय् बुद्ध मूर्ति दुगु सि यासु खापा दय्का दान याना दिल ।

भृकुटी मण्डपे न्हूगु बुद्ध विहारै बुत्ता दुगु लुखा व ऊया बुत्ता दुगु खापा दय्का परित्याग याना दिल ।

सुनफोठीया वेलुवन विहारै नँधामु ग्रील यागु खापा दय्का श्रद्धाहया दान याना दिल ।

शाक्यसिंह विहारै चार धाम दय्कुगु थासे नं बुत्ता दुगु लुखा व चौकोस ऊया दान याना दिल ।

(ख)

मणिमण्डप विहारयात नं बुत्ता दुगु संख्या दान
याना दिल ।

श्री सुमंगल विहार यात चःबि दयकेत आर्थिक
सहयोग बिया दीगु दु ।

श्री सुमंगल विहारे वौद्ध परियत्ति शिक्षाया पुरस्कार
व तकमा वीगु उत्सव यात व्याज वैगु कथं मुद्दति खाले
याय्त (स्थाइकोष यात) नं सहयोग बिया दीगु दु :

२०३६ साले धम्मपद सफू छाये याना दान याना
दीगु दु ।

वनेपा ध्यानकुटीस भिक्षु तानीम केन्द्र यात छेँ छाखा
दयका दानयाना दीगु दु ।

आनन्द कुटी विहारे नं कोथा छकू दयका दान याना
दीगु दु ।

लिशा लिपा नं थज्योगु लिपा थयकं नां चोनीगु धर्मया
ज्या याना दो धैगु आशा दु । थुगु पुण्यं वयक यात जय
मंगल जुइमा ।

थुकथं सकसिगुं गुहाली दयाचोन धाःसा बुद्ध लाना
विज्यागु अमूल्य ज्ञान न्ह्यात्रले प्रघार जुया क कः धायके
फं धैगु मनं तुना ।

धम्मवती

अध्यक्ष धर्मकीर्ति विहार

नधः टोल येँ

तेमीय जातक

‘मां पण्डितियं’ थुगु खँ शास्ता जेतवन विहारे
बिज्याना च्वंगु बखते महा अभिनिष्क्रमणया वारे आज्ञा
जुया बिज्यागु जुल ।

वर्तमान खँ

छन्हु भिक्षुपिं धर्मसभास मुना च्वं थाय् भिक्षुपिसं
भगवान बुद्धं याना बिज्यागु महाअभिनिष्क्रमणया प्रशंसा-
याना च्वन । ठीक उथाय् हे भगवान बुद्ध थ्यंक बिज्यात ।
बुद्धं न्यना बिज्यात— भिक्षुपिं ! छिमि थन छु खँ जुया
च्वन? भिक्षुपिसं भन्ते ! थुगु थुगु खँ जुया च्वन । भिक्षुपिं !
थुकि छुं आश्चर्य चाय् मागु मदु छाय् धासा थुगु जन्मे जि
सकतां पारमिता पुरे याना वे धुंगु दु । ‘जि न्हापायागु
जन्मे ज्ञान परिपक्व मजुनिगु बखते पारमिता पूर्तियाय्
मानिगु समयेनं राज्य तोता अभिनिष्क्रमण याना वया-
च्वना । थ्व खं न्यना भिक्षुपिसं वखं सीकेत बुद्ध याक्य
प्रार्थना यात । अनं बुद्धं पूर्वकथा कना बिज्यात ।

अतीत खं

नहापा छगू समये वाराणसी काशीराजां धर्मानुसार राज्य याना चवन । उम्ह जुजुया दोलं दो स्त्रीपि दु । उलि मिसात मध्ये सुं छम्ह सिया नं काय् नं महु म्हाय् नं महु । नागरिक तस्ये को जुजुगा वंश रक्षायाइम्ह काय्मचा महु धका कुस जातके वःगु खँथं थन नं सकलें मूना जुजुयात निवेदन यावल-पुत्रया निम्ति प्रार्थना याय् माल धका । जुजुं नं कीं खुद्वः मिसा तयत पुत्रया निम्ति प्रार्थना या धका आज्ञा जुल । इमिस चन्द्रादिया सेवा याना प्रार्थना यात परन्तु अमित पुत्र लाभ मजु । उम्ह जुजुया वडामहारानी महाराज कन्या धयाह्य चन्दादेवी सदाचारी खः । वयातनं पुत्र प्रार्थना या धका हुकुम जुल । उह्य महारानी नं पुन्हिसिगु दिने उपोसथ व्रत चवना चीपाचागु लासा चाय् गोतुला थःमं पालन यानागु शीलयात विचायाना थथे सत्य क्रिया यात यदि जि अखण्ड शीले चवना चवनागु खःसा थ्व सत्यया प्रभावं जित छह्य काय् मचा देमा । थुह्य मयारानीया शील तेजं शक्रया भवन क्वात ।

शक्रं वखँ विचा याबले चन्दादेवी पुत्र प्रार्थना याना चवन धका थ्वीकल । वं विचारयात वयात काय्मचा छह्य बी माल । हानं वयात योग्यह्य काय्मचा सु ज्वी धका विचा याबले बोधि सत्व यात खन । अबले बोधिसत्व

वाराणसी देशे नीदं तक राज्य चले याय् धुंका अनसिना
चेद्वःदं तक उस्सद नकैलाः वन । अन थाहां वना त्राय तिस
भवने जन्म जू वंगु जुल । अन आयु दतले च्वना, अनन्तुं
च्वे च्वंगु देवलोके वनेगु बिचाः खः । शक्र वस्पोल्या थाय्
वना धा वन मित्र यदि छपि मनुष्य ल्वके जन्म कावन धासा
पारमिता पुरे ज्वी अले अन च्वपि जनता पिनितं उन्नति
ज्वी । थ्व हे काशीनरेशया चन्दा धयाह्य बडा महारानी
पुत्रया कामना याना च्वन । छपि वयागु गर्भे च्वना जन्म
जु हुँ ।

बोधिसत्वं शक्रया वचन स्वीकार यात । अनं बोधि-
सत्वं न्यासह्य देवपुत्रपि नापं देवलोकं च्युत जुया थः स्वयम्
बडा महारानीया गर्भे च्वं बिज्यात । बाकि देवपुत्रपि मन्त्री
गणपिनिगु कुले जन्म ग्रहण का वन । बोधिसत्वं गर्भे
च्वंस्येलि देवीया गर्भे वज्रथे जुल । देवीं गर्भे धारण जुल
धयागु सीका जुजुयात उगु खबर विल । जुजुं प्वाथे दुपि
मिसातेत मागु आवश्यक सामान पुरेयाना विल । गर्भे परी
पूर्ण जुस्येलि धन्य-पूण्यं पूर्णह्य व लक्षणं युक्तह्य राज कुमार
जन्म जुल । उखनु हे न्यास मन्त्री गणपिनि छेँ छेँ नं न्यास
कुमारपि जन्म जुल । उगु बखते जुजु मन्त्री गणपि नाप
राज प्रासादया दकले च्वे च्वंगु तल्लाय् च्वना च्वंगु खः । अनहे
छह्य मनु वया महाराज छपिन्त-पुत्र लाभ जुल धका खबर
ब्यु वल । थ्व खं न्यनेवं जुजुयात पुत्र स्नेहनं छचंगु आदि

हृदयः खना दुने स्यो श्यंकं प्याः वन । दुने नुगले प्रीति जाव,
हृदय शीतल जुल । मन्त्रीगणपिके न्यन-मन्त्रीपि ! जि काय्
राजकुमार जन्म जुगु खवर न्यना छिमि मने छु अनुभव
जुल ?

महाराजा ! जिमिसं छु विन्तियाय् न्हापा जिपि
अनाथ खः । आ सकलें सनाथपि जुल । जिमित मालिक
प्राप्त जुल । उकि जिमित तच्चतं हर्षं जुगु दु ।

राजां महासेना रक्षक यात सःता आज्ञा जुल । महा-
सेनक ! जि काय् राजकुमार यात पासापि आवश्यक ज्वी ।
मन्त्री पिनि कुले थौं गोह्य मचा जन्म जुल । हुं छ वना
स्वया वा । व वना स्वः वन न्यास मस्त जन्म जूगु स्वया
जुजुयात खबर व्यु वल । जुजुं अपि फुक मचातयत् तिसा
बसः छ्वया बिल । न्यास धाइमापिनं छ्वया बिल । बोधि
सत्व यात जक तच्चतं तधिगु व भुतु चागु दोषं रहिपि
स्वया धाइमां तया बिल ।

गुह्य मिसाया दुरुपि ताहा मजु, गुह्य मिसाया दुरु
पोष्य खः अजोपि स्वया ख्वीह्य धाइमापि तया विल । थुकथं
छाय् ल्योगु धासा तच्चतं तधिह्य मिसाया मुले च्वना दुरु
त्वनिगु बखते मचाया गःप ताहा ज्वी र तच्चतं भुतुचाह्य
मिसाया मुले च्वना दुरु त्वनेगु बखते जें स्याना बइ । ग्वाथे
माथे च्वंम ल्हं ह्यसिके च्वना दुरु त्वनेगु बखते तुति पवः
तना वनी । आपालं हाकुम्हसिगु म्ह ख्वाउस्य च्वनी ।

आपालं त्वी म्हेसिगु ह्य क्वाना च्चनी । दुरुप्पवः तःप्व पिके
दुरु त्वनेवं न्हाय् पत्तिना वनी । गुल्लिसिगु^२दुरु फाकुस्ये
च्चनी । उरिक् थ्व^३फुकं दोषं बचेयाना तच्चि त्र भुत्तुत्तागु दोषनं
रहित याना दुरुप्पिनं ताहाक मज्जूप्पि हनं दुरुनं पोसिल्लप्पि
घाह्मात्त तथा चन्दा देवीयात्त बरदात्त नं बिल ।

अनंलि नामकरणया दिने लक्षण शास्त्र सःप्पि महा
ब्राह्मण तयत्त सःत्ता महान सत्कार याना ब्राह्मण गणपिके
राजकुमार यात्त छुं विधत्त बाघा ज्वीगु दुला ? धका
प्यन ।

ब्राह्मणपिसं लक्षण शास्त्र स्वया थये लिसः बिल
महाराज ! थुह्य राजकुमार धन्य तथा पुण्यवानह्य खः ।
छगू जक द्वीपया छु खं । प्यंगू महाद्वीपया राज्य यायगु
समर्थ दुह्य खः । कुमारयात्त छुं विधत्त ज्वीगु खने मदु ।

जुजु अपिखना लय्ताल । राजकुमारयात्त नां छुङ्गु
बिचायात्त । राजकुमार जन्म जू वले चयगु राष्ट्रें
जल वृष्टिजुल । हानं जुजु व मन्त्री गणपिनि हृदय मरम
ज्वीक प्याका विल । उरिक् राजकुमार यात्त तेमिय
धका नां तयाबिल । तेमिय लच्छि दत्त । छन्हु बाँलाक वसत्तं
पुंका जुजुया थाय् हल । जुजुं राजकुमार कया मुले तथा
आनन्द अनुभव याना च्चन । उगु बखते खुंत्त प्यह्य ज्वना
हल । जुजुं अमित छह्ये सित्त दोछिक कँ दुगु कोर्दा दा
धात्त । छम्हेसित न्योवलं न्हाका जेले त्ति । छम्हे सित्त शस्त्रं

प्रहारया, छम्हे सित सुलिति धका हुकुम जुल । बोधि सत्वं
 थ्व घटना खना ग्याना थथे मती तल । अहो ! । जिह्य बुवा
 महाराजं राज्यया निमित्त गुलि भयंकरगु ज्या याना च्वन ।
 गुकिया कमफलं नर्के यंकिगु खः ।

छन्हु हानं तेमिय राजकुमार यात स्वेत छत्रया क्वे
 थ्यने यंकल । तेमिय या पलख न्ह्यो वया न्ह्यलं चाल ।
 वं स्वेत छत्र व आषालं राज्य ऐश्वर्य खन । वं न्हापाहे ग्याना
 च्वंहा खः आ फन ग्यात । अले वं विचायात जि थ्व राज्ये
 गनं वःगु ? व थुलि छु विचायात वयात पूर्व जन्मया खं
 लुमना बल । वं थः देवलोकं क्वाहां वयागु धका सिल ।
 हानं छुं भतिचा द्वाहा वना स्वत । देवलोक वने न्ह्यो नर्के
 च्वना वयागु खं लुमन । हानं विचा याना स्वःबले थ्वहे
 देशे तीदं तक राज्य याना चयद्वः दं तक उस्सद नर्के
 च्वना दुःख भोग याना वयागु लुमंका आ हानं थ्वहे खुं छे
 ला बल तिति । ह्यिग जिह्य अबुं खुंत हःबले गु गु भयंकरगु
 नर्के यंकिगु ख वःहे ज्याःयात । यदि जिनं हाकनं राज्य यात
 धासा हानं नं वहे नर्के वना दुःख भोग मयास्ये गाइ मखु ।
 थुलि खं लुमने वं कञ्चन थें जागु शरीर ल्हातं न्हातु न्हायातःगु
 छ्यंगु थें स्वास्याहां च्वना वन । ख्वायागु तेजनं फुकं ख्यूस्ये
 च्वना वन । अले वं छत्रया क्वे च्वनातुं विचायात- थ्व
 खुं छेल गबले गुकथं व्यूस्यूं वनेगु । थथे विचाः याना च्वं
 बले, न्हापा छगू जन्मया माँ वहे छत्रे च्वंम्ह देवी जुया
 च्वन । व देवी वयात धाल । तात तेमिय ! छ ग्याय्मते ।

यदि छ थन मुक्त ज्वीगु इच्छा दःसा पाक मखुसां पाकथें
जु, ख्याय मखुसां ख्वाय् थें जु, खुत्यां मखुसां खुत्यां थें जु ।
थ्व स्वगू अङ्गे च्वना थःगु विद्वत्ता यात प्रकट मयास्ये च्वं
धका थथेधाल-

म । पण्डितियं विभावयं
बालमतो भव सब्वपाणिनं ।
सब्वो तं जनो ओचिनायतु,
एवं तव अत्थो भविस्सति ॥१॥

छं थःगु पण्डित्व यात प्रकट याय मते,
सकसिया न्होने मूखं जुया वथो । अले सकसिन छन्त निन्दा
याइ । अनलि छगु उद्देश्य पूरा ज्वी ।

तेमियं देवीयां खँ न्यना संषोत जुया थथे धाल-
करोमि ते तं वचनं यं मं भणेसि देवते ।
अत्थ कामासि मे अम्म हित कामसि देवते ॥२॥

हे देवी ! छँ जित छु धागु खः जि यायगु जुल, हे
माता ! छ जित हीत उपकार यायगु मती तःम्ह खः ।

तेमियं थथे धया स्वंगुलि पुरे यायगु संकल्प यागु
जुल । राजकुमार यात पासाया निमित्त न्यास मस्त नापं
तय् हल । व मस्त सकलें नय् पित्यात कि ख्वइ, तर बोधि-
सत्त्व न्ह्याको हे पित्यासां ख्वया मह । नर्क भय लुमंका
नर्क छयने तथा नयत्वने याना म्वाना च्वनेगु स्वया सिना

वनेगु भि । अले जि पित्यात धका दुरू त्वनेत छाया
ख्वेगु धका मती तथा च्वंहा जुल ।

धाइपिसं बोधिसत्व मख्वगु खं चन्दा देवीयात कन । चन्दा-
देवीं व खं जुजुयात कन । जुजुं ज्योतिष ब्राम्हण सःतान्यन ब्रा-
म्हण पिसं देव ! कुमारयात स्वभाविक समये पुले वं दुरू त्वंकेगु
याका विज्या हुं । थथे ज्वीवं व कुमार ख्वया दुरूष्वः कस्से
ज्वीक ज्वना दुरू त्वनेगु याइ । अन निस्ये स्वभाविक
समय पुलेवं दुरू त्वंकेगु याना हल । गबले छक अत कया
त्वंकुसा गबले सारा न्हिच्छि तक नं त्वकि मखुगु जुल ।
तर तेमिय नरक भय खना ग्याना व दुरू त्वने धका छक नं
ख्वःगु मखु । व मख्वसां भचा दचांलाना च्वन धका चन्दा-
देवी अषवा धाइ मां पि वया दुरू त्वंका वनी । मे मे
पि मस्त धासा पलख दुरू त्वने मखने वं चिचाय् दना ख्वइगु
जुल । व जक न खवल, न न्ह्यो हे वेकल न सन, न लहाः
तुति संकल, न छस धका सःबिल, थुकथं छुं हे मयास्ये
च्वना च्वंगु खना वया धाइपिसं लुलेया, पाकया लहाहा तुति
थथे ज्वी मखु, ख्वांयया न्हाय्पं थथे ज्वी मखु, थन छुं
कारण दय्मा ! अवश्य दय्मा जिमिसं थ्वया परिक्षा याय् ।
अमिसं दुरूं परिक्षा याय् धका न्हिच्छि न्हिच्छि दुरू मत्व-
कुसे तथा तल । व गना वना च्वन तर दुरू त्वने मधा । मामं
जिकाय् द्यांलात, दुरू त्वंकी धका दुरू त्वंके बी । थुकथं
विचे जक दुरू त्वंकेगु याना दच्छि तक परिक्षा यात नं छुं नं
सीके मफु । (१)

मस्तयत्त पुरी खाजा आदि आपालं लो वनी, थुकिं
परिक्षा याय् माल धका बिचा याना न्यास कुमारपि नापं
तया नाना प्रकारया मरि चरि हया छुं भति तापाक
तया यो यो पिनि यो यो गु का धका थःथः सुला च्वन ।
मेपिं मस्त वं वयात्त घ्वाना दाया ल्वाना लाका लुकु याना
कया नल । बोधिसत्त्व तेमिय थ्व पुरी खाजाया इच्छा
याय्गु हे नर्कया इच्छा याय्गु खः । धका नर्क भय खना
ग्याना पुरी पाखे मिखा तकनं मव्वः । थुगु प्रकारं चाकुमरि
पुरी कयना दक्षितक परिक्षा यात नं छुं थ्वीके मफु । (२)

अनं हनं विचायात्त मस्तयत्त फल फूलया आपालं
इच्छा ज्वी । नाना प्रकारया फल फूल हया परिक्षा याय्गु
सुरयात्त । मेपिं मस्त थवं थः ल्वाना फल कया नल तर वं
उखे पाखे मिखाहे व्वगु मखु । थुकथं फलाफल द्वारा दच्छि-
तक परिक्षा यात्त नं छुं थ्वीके मफु । (३)

हनं मस्तयत्त न्ह्यवसा यै धका बिचाःयाना लुं वहया
सल किसि दयका छु भतिचा तापक तया तल । मेपिं
मस्तय्सं लुतालुत्त यात्त तर बोधिसत्त्वं मिखा तकं मव्व
थुकथं न्ह्यवसा नं दच्छितक परिक्षा यात्त, तर छुं थ्वीके
मफु । (४)

हनं विचार यात्त प्यदँ दुपिं मस्तयत्त भोजन प्रिय ज्वी
धका नाना प्रकारया सुस्वादिस्तगु भोजन हया न्ह्योने तय्
हल । मेपिं मस्तय्सं जा प्येः प्ये कया नल, परन्तु बोधिसत्त्वं

थःत थमंतु सम्बोधन याना हे तिमिय ! थुजोगु जन्मकया
वयागु गिन्ति मद्दु, छन्त न्ह्यागु जन्मेनं थुगु प्रकारया भोजन
प्राप्त हे जुया च्वंगु दु । धका नर्कया यभ वयना खेउ स्वजक
हे मस्वः, तर मामं मतिनाया कारणं वयात थःगु ल्हातकया
नकल । (५)

अनंलि विचाःयात न्यादं दुपि मस्त मि खना ग्याइ,
वयात मि वयना परिक्षा याय् धका अमिसं आपालं लुखा
तया छे छखा दय्कल उकियात ताल मांया हलं तोपुत ।
अले वयात फुक मस्तय् दथ्वी तया वछेया दुने तल । मि
छ्वेका बिल । फुक मस्त चिच्चा दंक हाला पिने बिस्सू वन ।
बोधिसत्वं मती तल नर्कया मी च्वनेगु स्वया थ्वहे मि ज्यू
धका ध्याने च्वना च्वंहाथे च्वना च्वन । मि सत्तिक
दस्ये लि वयात बुया पिने यंकल । (६)

हानं विचायात खुदं दुपि मस्त हारांहा किसि खना
ग्याई । किसियात बांलाक स्येना बोधि सत्वयात मेपि
मस्तय्गु दथ्वी तया किसि तोता बिल । व किसि क्रौर नाद
याना स्वथं वें दादां ग्यानापुक बल । मेपि मस्त सी खना
ग्याना उखे थुखे व्यूस्यू वन । बोधि सत्व नर्कभय जक
लुमंका अनसंतु च्वना च्वन । सुशिक्षितहा किसि वयात कया
उखे थुखेयात तर छुं कष्ट मव्यूस्ये तोता वन । (७)

न्हेदं दसेलि मस्तेगु दथ्वी तया वया म्हे ग्यानपुस्ये
च्वंहा सर्पं छहा तोता बिल । मेपि मस्त फुकं ग्याना व्यूस्यू

वन तर बोधिसत्व नर्क भए कया थथे मती तल । नर्क वनेगु
 स्वया सर्पं न्याका सिना वनेगु ज्यू धका सं हे मससे च्वना
 च्वन । सर्प वया ह्य छम्हं हिता छ्यने फंता कया च्वन नं व
 मससे च्वंम च्वनन्तु । थुकथं वरो वर परिक्षा याना नं छुं
 सीकेमफुत । (८)

हनं विचायात मचातय्त तमासा स्वेगु आपालं यइ
 धका राज दरवारया चुके फुक मचात मुंका मचातय्गु
 दथ्वी तेमिय बोधिसत्व तया प्याखँ हुइकल मचात फुकं
 प्याखँ स्वस्वं साधु ! साधु ! धका साधुकार व्यु व्युं ततः
 सलं न्हिला च्वन । बोधिसत्व जक नर्क वनेगु बखते न्हिलेगु
 छुंनं दै मखु न सुखयाय्गु हे दै धका नर्क भययात ध्यानं
 खंका निश्चल जुया च्वन । उखे पाखे मिखातक नं
 मव्वः । (९)

आ खर्गं परिक्षा याय् माल धका राज आंगने मचा
 तयेगु दथ्वी तया ह्यातका तल उथाय् हे स्फटकियागु रंगगु
 तरवार चाःह्वीका तरवार ज्वना छह्य मनु व्छाराक प्याहां
 वया व काशीराजाया पिशाचम्ह काय् मचा छम्ह दु धागु-
 व गन दु गो ? वयागु गःप त्वाः लहाय् माला च्वंगु दु । गो
 गन धका तःत सलं हाला वो बले मचात फुक ग्याता व्युस्यूं
 वन । बोधिसत्व जक नर्क भयया चिन्तायाना छुं हे मथूम्ह
 थें याना च्वना च्वन । व मनु नं तरवार छ्यने थ्यंक यंका
 छंगु छ्यो ध्यने धका ख्यात नं मग्यास्ये च्वना च्वन । थुकथं

बराबर परिक्षा यानानं छुं थ्वीके मफुत । (१०)

फिदं दस्येलि ख्वाय् जकंला धका परिक्षा याय्गु
बिचाः यात । व दचनेगु थासे साय् र चाहिका प्यख्ये प्वा
दयेकल बं मखंक व दचने थाय् तःले संखप्वीपि तया तल ।
अपि सकसिनं पालाक संख पुया ग्यानपुक आवाज बिल ।
मन्त्रीपि प्यख्ये दना प्वालं सुला स्वया च्वन । अमिसं छनू
हे न हरवरे चाःगु खन, न ल्हाहा तुति संकुगु हे खन ।
थुकथं दच्छितक परिक्षा याना मजिया अथे हे याना ढोलक
द्वारा परिक्षा यात थुकिनं छुं थ्वीके मफुत । (११)

अन मतं परीक्षा याय्गु बिचाःयात-चान्हे ख्युंगु थाय्
ल्हाहा तुति संकुला मसंकु ? धंपे दुने मत च्याकल, बाकि
पिनेया मत फुकं स्याना बिल । वयात छुं भति तापाक
ख्युंगु थाय् तय् यंकल । आका काका धंपे च्वंगु मत पिने ते
हल पालाक प्रकाश क्यना व दंगु व फेतुगु या परिक्षा यात ।
थुकथं दच्छितक परीक्षा यात नं वया म्ह तक संगु
मखं । (१२)

हनं छनू म्हछ्महं चीनिलः अर्थात् चाकु पाना गोतुका
तल । भुजित प्यखें वया म्ह छ्महं हाकु क च्वना मुलुं स्वीथे
क्वाता क्वाता मिक न्याना च्वन । तर तेमिय निरोध समा-
पति ध्याने मग्न जुया च्वंम्ह थें च्वंक च्वना न्याःगु सहयाना
च्वन । थुकथं नं बिचे बिचे दच्छितक परिक्षा यात । (१३)

तेमिय बोधिसत्व आ णिप्यदं दत । थूगु उमेरे

बांलाका ज्कीगु व बांलाक च्वनेगु इच्छा प्रवल ज्वी । आ
 च्वयात उकिवा विपरित पवहरे तथा परिक्षा याय् माल
 अका वयात मोल्ह्वीकेगु सुघर सफा याकेगु ज्वा छुं मया
 सिपेँ ल्हातक सिलामब्बू । फारा पिसाबनं अन हे च्वनेगु याना
 कोहरेन्तु वत्तुक तथा तल । व च्वं थासे थपाय् च्वतं दुर्गन्ध
 जुल कि अन वनेवं मानु प्वाथे दुने च्वंगु आलुपुति हे फुकं
 प्याहा बइला घयाथेँ च्वंक नवी । भुजि तः भूना न्याना
 च्वन । तर तेमिय इकिधिकि हे मसं, सीम्ह थे च्वं च्वन ।
 स्वया च्वंपिसं स्वयफुगु मखु । उकि वैत धाल तेमिय आ छ
 मचा मखुत । च्च ल्याय्म्ह जुल । सुना छंत न्हियं सेवा याना
 च्वनी । छ आमथे च्वना च्वनेत छु छंके भतिचा लज्यानं
 मदुला भयनं मदुला ? दं, दना थःगु शरीर सुघर सफाया ।
 आय् पवहरे वत्तुक च्वना दुःख सिया च्वना ? छ दनेनं
 मसला छु ? अका हचे स्याय् थें ब्वबीथें यात । तर तेमिय
 अजोगु पवहरे च्वनांतुं सच्छिगु योजन तापाना च्वंगु
 नर्कया दुगन्ध यात लुमंका आ थः च्वना च्वंगु मल मुत्र
 यात भतिचा हे पवहर भा मप्यूस्ये उपेक्षा याना च्वन ।
 थुकथं नं दच्छितक परिक्षा यात तर छुं थ्वीके
 मफु । (१४)

हानं मतीतल कि मि पुका छक परिक्षायाय् । व
 ईचनेगु लासा क्वे खाता तःले मि तथा मियागु रापं कय्-
 कल । मि पुना सइ याय् मफया सना हइला घयागु सक-

सिया आशा खः । मि पुना वल वं बिचायात नर्कया मिया
 न्होने थ्व छुं मि मखु । व नर्कया मि सच्छिगु योजन तक
 फ़ैले जुया च्वन । व नर्कया दुःख कष्ट स्वया थ्व दुःख
 सच्छि दुगं द्विच्छि दुगं याउस्ये च्वं: धका लुमंका वं थ्व मि
 पुगु सह याना च्वन ।

तेमिय च्वना च्वंगु खना माँ वौ निम्हसिया नुग पांय
 तज्याइथे च्वना अन स्वया च्वंपि मनुतयेत चीका तेमिय
 यात मिया रापं लिकया यंका धाल तात तेमिय ! जिमिसं
 थू छ लुले मखु; लुलेपिनि ल्हा: तुति थथे ज्वी मखु । लुलेया
 न्हाय् न्हाय्पं नं थथे मखु । छ जिमिगु प्रार्थनाया वलं दुम्ह
 खः । छ जिमित नाश याय् मते । जिमित जम्बुदीपया जुजु
 पिगु पाखें वइगु निन्दा व भय बचे यान ब्यू । धका आपालं
 प्रार्थना यात नं तेमिय मता पहलं च्वना विल । अले
 महाराज व महारानी निम्ह ख्वख्वं महले ल्याहाँ वन । थन
 लिपा नं जुजु महारानी पि वरोवर तेमिय च्वना च्वंयाय
 वया न्वं वाके फ़ैला धका म्ह गिलि गिलि याना न्वं वाकेत
 सनि तर तेमिय कुपचाप जुया च्वन न्वबागु मखु । थुकथं
 नं दच्छितक बिचे बिचे परिक्षा यात नं छुं थ्वीके मफु ।

तेमिय िं खुदँ दत परिक्षक तस्यें विचा यात । उमेर
 जाया वइगु बखते न्हाथें लुले पाक अथवा खाय्हे जूसां
 रागे फसे मजुपिं सुं प्राणी दे मखु । ई ब्यो कथं स्वां होयथें
 थ्वनं स्वाभाविक धर्म खः । उकि आ थ्वया न्होने थोयात

सेवा याइपि यूवति नर्तकिं तथा वी माल थका देव कन्या
समानपि वां वां लार्पि प्याखं मोत मूका धाल छिपि मध्ये
सुनां थ्व कुमार यात न्हीके फइ अथवा माया मोहे ची फइ
वहे थ्व देशया मुल महारानी ज्वी । थुलि प्याखं मो तय्त
धया तेमिय कुमारयात सुगन्ध जलं स्नानयाका देवपुत्र
समान सजी सजाउ याका देव विमानथें जागु सय्नासने
गोतुका वन । व सय्ना गारे स्वांमाः घूं घूपाय आदि
सुगान्धत वस्तुं न्ह्याइ पुका तल । (१६)

अनंलि अपि यूवतीत वया तेमिय बोधिसत्व यात
घेरा बिया छ्वाखेलं च्वन नाना प्रकारं हाउ भाउयाना
प्याखं ह्वीगु सुरेयात तरह तरहया म्ये हाला मधूर मधूर
शब्द खंलहाना वयागु मनयात सालेगु स्वत । तर तेमिय,
तेमिय हे जुया च्वन तेमियया मन भति चाहे परिवर्तन
याय मफु । तेमियया मती थ्व युवती मिसात तच्चतं चलाख
व बुद्धि नं दुपि खः । थमिसं जिगु शरीर यात
थिया स्पर्श याना सनी तर न्ह्याको हे ह्वा घय घय पुना सन
धाःसां जित स्पर्श अनुभव थःमजु धका स्वास बन्ध याना
च्वना विल अले तेमिय जड सिमा थें च्वना विल

युवतीपिनि मतीवन थ्व थःगु शरीरे स्पर्श यागु हे न
मचा । अवश्य थ्व जड ख थ्व चेतना दुम्ह मखु । धका
इपि वना बोधिसत्वया मां अबु महाराजयात थ्व खं कं व न
महाराज ! व मनू मखु । वला अवश्यनं यक्ष खः

न्यंकल ।

युक्तं किं खुदं तक तःत वंगु परिक्षा यात साधारण
परिक्षा ला गुलिखे यात । तर सुनानं छुं श्वीके मफु ।

युक्ति शम्भा यात तच्चवगु अपशोच जुल । अले जुजु
लक्षण शास्त्र स्वर्पि ब्राम्हण पित सःता न्यन छिमिसं श्व
मचा धायें—पुण्य सम्पन्नम्ह खः छुं बिधन ज्वीगु लक्षण मद्दु
घाल तर थौं थव वाक ख्वाय् लुले जुल छिमिगु खँ छुं मिले
मजुल ।

महाराज ! आचार्य पिसं मखंगु मस मस्युगु छुं न
मद्दु । तर थव कुमार सरकारया प्रार्थना याना दुम्ह खः ।
उकि अबले हे थव मचा मभि पिशाच धका धागु जूस
द्विकपिनि मने आपाक अपशोच ज्वीगु खना छुं मधयागु
खः । कुमार पिशाच खः । थव राजकुमार छेँ तया तल
घासा स्वता प्रकार बिधन ज्वीगु खने दु । जीवने, क्षत्रे
अथवा महारानी या । उकि थव कुमारयात अमाङ्गलिक रथे
तया अमाङ्गलिक सलं सायका पच्छिम द्वारं पित यका
दमसाने पंका थुना बीमा ।

थव खं न्यना जुजु लच्छत ग्यात अले तुरन्त हे बां
छ्वेगु स्वीथार यात । चन्दादेवीं थव खँ सिल व व्वां जुजु
याथाम् वना बिनित यात महाराज सरकारं बिह बरदान बी
धागु दु । व बराबर आ जि वना च्चाना जित बरदान व्यु ।

देवी: छं छू वरदान पवनेगु ख इच्छादुगु पवं । महा-
राज ! जिह्वा राजकुमारयात राज्य पवने राज्य लःव त्हांना
व्यू ।

देवी । जिं राजकुमारयात राज्य बी फं मखु । छ काय्
पिशाच खः ।

भो देव ! जीवन भर बी मफुसा न्हेदं तक जुसां व्यू
देवी ! उलिनं बीमफु ।

महाराज ! अथेसा खुदं, न्यादं, प्यदं, म्वदं, निदं
दच्छि, न्हेला, खुला, न्याला प्यला स्वला, निला, लच्छि,
बाच्छि जक जूसां व्यू ।

देवी वाछिनं बी फइ मखु ।

महाराज । न्हेनू जक जूसां बिया दिसं ।

देवी न्हेनू जक जूसा जिं बी धका तेमिय यात न्हेनूया
निमित्त राज्याधिकार बिल । अन महारानी राजकुमारयात
अलंकृत याका तेमिय कुमारयात राज्याभिषेक वीगु खं
नगरे सकभनं नाय्खि च्वेकल । नगरे सकभनं छायापा याकल ।
अन तेमिय कुमारयात किसिम्हे तथा त्वीगु छत्रं ववीका
नगर प्रदक्षिणा याकल । चाःहीका ल्याहां वर्येलि सयना
सने थयना चच्छि तक प्रार्थना याना च्वन, तात तेमिय !
छंगु कारणं न्ह्यो मवेकुस्ये च्वनागु थनि ठिखुदं दत उकिं
जिगु मिखा हे नं मना वया च्वन । जि स्यू छ लुले मखु,

जित छं अनाथ याय् मते धका शुक्रथं न्वाणु तक महारानी
न्हिथं वना ह्य गिलि गिल याना चवन ।

खुनु दुखुनु राजां सुनन्द धयाह्य सारथियात स.ता
हुकुम जुल- "तात ! सुनन्द कन्हे सुथ न्हापां वया
राजकुमारया अमङ्गल रथे तथा अमङ्गल सलं सायेका
पच्छिम द्वारं पित यंका कचि इमशाने यंका गाः म्हुया गाले
स्वथना छद्यो तज्याक दाया स्याना चां लहाका बं माथवंक
चा तथा मो ल्हुया वा हुं ।"

खुनू दत उखुनु नं चन्दादेवी चान्हे दनावना तेमिय
कुमार याके प्रार्थना यात । तात ! तेमियः काशि राजां छन्त
कन्हे इमशाने बाके छ्वं, पुत्र कन्हे ह्य लीगु जुल, थ्व खं न्यना
तेमिय बोधिसत्वया मने अतिकं आनन्द बल जि फ़ि खुदं
तक मेहनत यानागु ज्या आ सफल ज्जीगु जुल तर मां महा-
रानीया हृदय धासा तज्याना वनीं थें जुया चवन । अथेनं
तेमिया म्हुतुं शब्द छगूनं पि मज्ज । केवल जिगु उद्देश्य
भंग थःमजु धका जक मती तथा चवन ।

चा फुना सुथे जुया वस्येलि सुनन्द सारथि रथ लुन्वाय्
दिके हल । अन सयनागारे वना देवी ! जिह्मना तं
चाय्मते, जित क्षमाया, जि जुजुया बाजा पालन याना
चवना । जि कुमारयात यंके धका नापं छना च्वंह्य महारानी
यास छखे चोका तेमिय कुमारयात स्वां म्हु कुबी थें कुविना

महलं कोतहल । चन्दा देवी छाति दांदा खया च्वन ।
 तेमिय बोधिसत्वं मां ख्वःगु खन । वं मतीतल जि थन न्च
 मवास्ये सुमक च्वना धासा मां या छाति तज्याइ । अले
 जिगु कारणं व थनतुं सी । उकिं आ छकसां न्वं वाना वी ।
 हानं मती तल जि थन न्वं वात धासा फिं खुदं तक मेहनत
 यानागु मेहनत फुकं असफल ज्वी उकिं जि थीं न्वं मवास्ये
 हे मां बी यात प्रतिष्ठा दयेका बी धका वं थन न्हागु हे
 जूसां थजु धका वं फुक खयात सहयाना छ्वत ।

सारथीं तेमिय रथे तया पश्चिम द्वारं पितयंके धका
 यंकल तर पित यंकुगु बखते भूलं पूर्व द्वारे लावन । रथ
 न्हाका यंकुकुं रथया घःचा लुखाया लुखा खल्वी थकर
 नल । तेमिय बोधिसत्त्व रथसः तायेवं वल्ल जिगु मनकामना
 सिद्ध जुन धका तच्चतं खुसी जुल । रथ सहरं पिहां वन ।
 देवता पिनिगु आनुभावं रथ स्वंगु योजन तापाक बना खु
 वन । व जङ्गल यात सारथीं श्मशान थे खन । वं मती तल
 थव थाय् ठीक खः । अले वं रथ अनहे दिकल । रथं क्वाहां
 वया तेमिय बोधिसत्त्वयागु वसः तिसा फुक त्वकल । वं व
 वसप्प चिना छखे तल । अले वं छुं भतिचा तापक बना
 गा.म्हुल ।

बोधिसत्वं विचायात आः जिगु पाःवल । जि सुमक
 च्वने मजिल, जि ङि खुदतक ल्हाहा तुत्ति छुं मसंका ।
 आजि जिगु ल्हाहा तुत्ति यथे संके फइना मफं धका व दना

खःगु ल्हातं जःगु ल्हा, जगु ल्हातं खःगु ल्हा, ब्वब्व स्यात ।
 हनं निपाह्लातं निपातुति नं ब्वब्व स्याना मालिस यात ।
 अनं रथ क्वाहां वेगु मती तल । बोधिसत्वं क्वाहां वेगु मती
 तेवं तुति न्हाय् दय्क बं फसं थना तःगु छयगु ह्याचार्थे
 बंस्व जाया वल । रथनं छ्योनं धेचु वन । बोधिसत्व रथं
 क्वाहा वया तःक मछि इधुथिधु जुल । छनुया दिने हे
 सच्छिगु योजन तापाक वनेमासां वनेगु साहस बन्न ।
 हानं विजायात यदि जिनाप व सारथी ब्वावल धासा जिने
 वनापं ल्हायगु बलवियं दुलाकि मद्दु धका रथया ल्युने वना
 रथ ल्हना स्वत । रथमचातयेगु न्ह्य वःसार्थे हे याउंक ल्हने
 फु । अले निश्चययात यदि जिनापं सारथी ल्वा बःसा जि
 वयात याउंक हे बुके । थुलि मती तया वं स्वयम बस्त्र पुना
 अलंकृत याय्गु इच्छा यात । उथाय् इन्द्रया सिंहासन क्वात ।
 इन्द्रं थुल तेमिय कुमारया उद्देश्य पुरा जुल । आ वं स्वयम
 वस्त्रपुना अलंकृत याय्गु विजायाना चवन । थौं वयात
 मनुष्यअलंकृत छुं शोभा दै मखु दिव्य अलंकृत यायेमाल
 धका विश्वकर्मा सःता दिव्य वस्त्र दिव्य अलंकार विया
 विश्वकर्मा छ वना काशीराजाया पुत्र तेमिय कुमार यात
 दिव्य वस्त्र पुंका, दिव्य अलंकारं अलंकृत याना वा हु
 धका छवया विल ।

विश्वकर्मा इन्द्रयागु खं न्यना वया फिद्वल दुश्शलां
 हिका वयात इन्द्रसमानं दिव्य अलंकारं व मनुष्य अलंकारं,

अलंकृत याना वन । अले बोधिसत्व देवराज इन्द्र समान
अलंकृत जुषा गनं सारथीं गा म्हुया च्वंगु खः अन वना
गाः सिथे दना थथे गाथा ब्वना धाल-

किन्तु सन्तर मानोव कासुं खर्णास सारथी ।

पुट्टो मे अक्खाहि किं कासुया करिस्ससि ॥

हे सारथी । छं थ्व छाय् याकनं याकनं गा म्हुया
च्वन्नागु ? हे मित्र ! जित धा आम गाः छाय् छु यायत् ?

थ्व खं न्यना सारथीं थ मस्वस्येतुं गाः म्हु म्हु थथे
धाल-

रञ्जो मूगो च पक्खो च पुत्तो जातो अचेतसो ।

सोह्वा रञ्जो समज्जिट्ठो पुत्तं मे निखणं वने ॥

बुजुया छहा पाकहा, ख्वाय्हा, लुलेहा, जडहा काय् मचा
छहा जन्म जुया च्वन । जङ्गले गा म्हुया स्वयना बा धका
जुजुं जित छ्वया हल उकिं जि थ्व गाः म्हुया च्वना ।

बोधिसत्व-

न बधिरो न मूगोस्मि न पक्खो नपि पंगुलो ।

अधम्मं सारथी कयिरा मञ्जे त्वं निखणं वने ॥

ऊरू बाहुं च मे पस्स भासितञ्च सुणोहि मे ।

अधम्मं सारथी कयिरा मञ्जे त्वं निखणं वने ॥

जि ख्वाय्न्नं मखु, जि पाक्कनं मखु, जि लुलेनं मखु, भं जि

लङ्गडा हे खः । हे सारथी ! छं जित थन जङ्गले गाले स्वथना
 बन धासा छ स्वयम अधर्मि ज्वी । जिगु खंपा छक स्वः ।
 जिगु लप्पा छक स्वः हानं जिगु बचन छक न्यं हे सारथी, छं
 जित गाले स्वः थने मते । यदि छं जित गाले स्वथन धासा
 छ धात्थे अधर्मि ज्वी ।

सारथी—थ्व सुज्वी ? थ्व वर्ये निसें थः गु हे जक प्रशंसा
 याना खं ल्हाना च्वंहा वं गा म्हीगु दिना च्वे थ स्वत । वं
 बांलाहा बोधिसत्व यात खन । बोधिसत्व यागु सुन्दर—
 रूपयात खन । वं बोधिसत्व यात म्हसिके मफुत । अले धाल
 छ सु ? मनूलाकि देवता धका थथे गाथा व्वन ।

देवतानुसि गन्धब्बी आहु सक्को पुरिन्दबो ।

को व त्वं कस्सवा पुत्तो कथं जानेमु तं मयं ॥

छसु ? देवताला कि गन्धर्वं अथवा इन्द्र छ स्वया काय्
 खः, छन्त जि सु धका ह्य सीकेगु ?

बोधिसत्वं थः त थमं प्रकट यास्ये थुकथं धर्म उपदेश
 वीत थथे धाल—

जि देवतानं मखु गन्धर्वनं मखु न इन्द्र हे खः जि
 काशी राजाया पुत्र खः । गुह्यासिया निर्मित छं आम गा
 म्हुया च्वन जि वहे खः । गुह्या सिया कारण छंगु जीवीका
 जुया च्वन । हे सारथी वहे जुजुया काय् जि खः । यदि
 छं जित थन गाले स्वथना वनधासा छं अधर्मयात गुगु

सिमाया किचले खला ख्वना व सिमा बचा त्वात्हाय् मते
 छन्त मित्र द्रोहया पाप लाइ । गथे सिमा खः अथे राजा
 खः । गथे सिमा कथा खः अथे हे जि खः । गथे किवालुं
 बाय्का च्वंहा मनु खः अथे छः खः । हे सारथी ! यदि छं
 जित थन गाळे स्वथना वन धासा छ अधर्म याहा ज्वी ।

बोधिसत्त्वं थुकथं उपदेश यातनं सारथीं विश्वास
 याय् बकु । बोधिज्जत्वं वयात विश्वास याकेया निम्ति
 देवतापिस हे साधुकार बीकेत जङ्गन छगूलि थ्वक थुकथं
 मैत्री सम्बन्ध या ळिपू गाथा हया अथे उपदेश विल ।

पहूत भक्खो भवति बिप्पवृत्थो सवा घरा ।

बहूनां उपजीवन्ति यो मित्तानं न दूभति ॥ १२

ययं जनपदं याति निगमे राज धानियो ।

सव्वत्थ पूजितो होति यो मित्तानं न दूभति ॥ १३

नास्म चोरा पसहन्ति नातिमञ्जेति खत्तिया ।

सव्वे अमित्ते तरति यो मित्तानं न दूभति ॥ १४

अकुद्धो सधरं एति सभाय पटि नन्दितो ।

जातीनां उत्तमो होति यो मित्तानं न दूभति ॥ १५

सक्कत्वा सक्कतो होति गरू होति सगारवो ।

वण्णकित्ति भतो होति यो मित्तानं न दूभति ॥ १६

पूजको लभते पूजं वन्दको पटि वन्दनं ।

यसो कित्तिश्च पप्पोति यो मित्तानं न दूभति ॥ १७

- अग्निं यथा पञ्जलति देवता व विरोचति ।
 सिरिया अजहितो होति यो मित्तानं न दूभति ॥ १८
 गाबो तस्स पन्नायन्ति खेत्ते वुत्तं विरू हति ।
 वुत्तानं फलमस्नाति यो मित्तानं न दूभति ॥ १९
 दरितो पव्वतातो वा रुक्खातो पतितो नरो ।
 चुतो षट्ठिं लभति यो मित्तानं न दूभति ॥ २०
 विरूल्ह मूल सन्तानं निग्रोधमिव मालुतो ।
 अमित्तानं प्पसहन्ति यो मित्तानं न दूभति ॥ २१

गुह्य मनुखं मित्र द्रोह याइ मखु उह्य मनु थःगु छे
 नं प्याहा वना परदेश वनीगु बखते नं वयात नयगु त्वनेगु
 कमि ज्वी मखु । व आपासिया जीविकाया आश्रय ज्वी ।
 गुह्य मित्र द्रोहि ज्वी मखु व न्ह्यागु जनपदे वंसां अथवा
 निगम, वा राजधानि न्ह्याथाय् हे वंसां वयात आदर
 सम्मान प्राप्त ज्वी । गुह्यसिनं मित्र द्रोहयाइ मखु वयात
 खुंतस्थेन जवरजस्त य इ मखु । क्षत्रीय जुजुपिसं नं वयात
 अबहेजन याइ मखु । गुह्य मित्र द्रोहि मजुह्य खः व प्रदेशं
 छे ल्याहा वइगु बखते नं शान्ति पूर्वक ल्याहां वइ । व सभा
 परिषदेनं प्रसन्न ज्वी । थःथिति पिनिगु विचे श्रेष्ठह्य ज्वी ।
 मेपिन्त सत्कार याना थःनं स्वयम् सत्कृत ज्वोह्य ज्वी ।
 मेपिन्त आदर गौरव तथा थतःनं गौरव प्राप्त याइह्य ज्वी
 वयागु गुण न्ह्याथाय् नं चर्चा ज्वी वयागु कृति
 सकभनं फेले ज्वी, मेपिन्त पूजा याना स्वयम्
 थःनं पूजित ज्वी । मेपिन्त वन्दना याना स्वयम् थःनं

वन्दितह्य ज्वी । व यश व कृति प्राप्तह्य ज्वी । व गथे मि
 प्रज्वलित ज्वीगु खः अथे वनं देवता पिति विचे प्रज्वलित
 ज्वी । गुह्य मित्र द्रोहि ज्वी मखु व ऐश्वर्य युक्तिह्य ज्वी ।
 गुह्य मित्र द्रोहि ज्वी मखु वया सा गोथ वहेज्वी बुँइ
 आपालं अन्न सै । गुगु सःगु अन्न वस्वय्म भोग याय् दै । व
 गनं पर्वतं च्चदेला कुतुं वःसां व घाःपाः ज्वी गुलि वचे
 ज्वी । सिमां कुतुं वःसां वैत रक्षाहे ज्वी गथे मालुवा लतां
 निग्रोध सिमा यात हिना तःसां सिमा यात छुं हानि ज्वी
 मखु । अथे हे व शत्रुया घेराय् लासां वैत शत्रुं हानि याय्
 फे मखु ।

थृगु प्रकारं धर्म उपदेश विलनं सुनन्द सारथी राज
 कुमार याज्ञ ह्य सोके मफुः अनं थ्व सू धका रथ दु थाय् स्व
 वन । वं अन अलंकृत सामान खना थ्रीका तेमिय कुमारया
 थाय् बया तुति पालि ज्वना भोसुना विन्तियाना थथे
 प्रार्थना यात ।

अहं तं पटिनेस्सामि राजपुत्तं सकंघरं ।

रज्जं कारेहि भद्दन्त कि अरञ्जे करिस्ससि ॥ २२

हे राजपुत्र ! जि छपिन्त छेँ लित यके छपिन्त
 भिज्वीमा छपि छेँ वना राज्य याना व्यु । थन जङ्गले
 च्वना छु याय् ?

बोधिसत्त्व-

अलं मे तेन रज्जेन त्रातके हि धने न वा ।

यं मे अधम्म चरियाय रज्जं लब्धेथ सारथी ॥

जित व राज्य, धन तथा यःथितिपि सुं मागु मंत ।
हे सारथी ! व अधर्म ज्या ज्वीगु राज्य जित म्वा ।

हे राज पुत्र ! छपि अनं ल्याहां वंसा सम्पूर्णं परिवार
हे संतोष ज्वी । हे राजपुत्र ! छपि थनं ल्याहा वनीगु बखते
छपिनि मां वौ खुसी ज्वी । अले जित नं आपालं सिरिपा
वी रानिवासे च्वंपि लोकपि, कुमारपि वैश्व तथा
ब्राह्मणपि सकलं खुसी ज्वी । हे रामपुत्र ! छपि वन धासा
जित छुनं छू वी । किसि सवार रथ सवार पदचालितपि
सकले हे प्रसन्न ज्वी । हे राजतुत्र ! छपि वन धासा जित
आपा ह्यः छु नं छू वी । मेमेगु जनपदे च्वंपि निगमै च्वंपिसं
नं छपि वन धासा जित आपाम्ह छु नं छू वी ।

बोधिसत्त्वं लिसले-

मां अबुं जित तोता हल । राष्ट्रै च्वंपि निगमे च्वंपि
सकल कुमारपिसं जित तोता हये धुंकल । आः जित यःगु
छेँ धयागु मंत । जित मानं वीनं आज्ञा वी धुंकल । जि आः
याकचा हे जङ्गले च्वना प्रव्रज्या ग्रहन याय् । जित काम
भोगया इच्छा महु ।

-२६-

थुगु प्रकारं बःगु गुण लुमंका थःगु गुणप्रकट याय् धुनेवं
बोधिसत्त्वया मने आपालं आनन्द जुल । अन आनन्द अनुभव
यायां उल्लास पूर्वक गाथा ब्वना थथे आज्ञा जुल ।

अपि अत्तरमानानं फलसवा समिज्जति ।

विपक्क ब्रह्म चरियोस्मि एवं जानाहि सारथी ॥ ३०

अपि अत्तरमानानं सम्मदत्थो विपच्चति ।

विपक्कब्रह्मचरियोस्मि निवस्सतो अनुतो भनं ॥ ३१

हथाय् मचाल धासा छनु मखु छनु आशा पूरा हे
ज्वी । हे सारथी छं थ्व सीकि जि सिद्ध ब्रह्मचारी खः । हर
बरे मचाल धासा थःत मागु अर्थ वांलाक हे सिद्ध ज्वी जि
सिद्ध ब्रह्मचारी खः जित छेन्नं पिने वेत छुं भये मदु, भये
काय्गु हे छाय् !

सारथीं

एवं वग्गु कथो सन्तो विसट्ठ वचनो चसि ।

कस्मा णितुच्च मातुच्च सन्तिके न भणो तदा ३२

अहो ! छपिगु खं गुलि बांला बोलि गुलि शुद्ध छपिसं
थः मां बौया न्ह्योने छाय् न्व मवानागु ?

बोधिसत्त्व

सारथी, जि तुति मदुसां लङ्गडा मखु, न्हाय्पं मदुसां
ख्वाय् मखु । म्ये मदुसां पाक मखु जित छं पाक समक्के

ज्वी मते जिके पूर्वजन्मया खं लुमं । जि गन राज्य यानागु
खः । अन जि राज्य शासनया लिपा सिना आपालं दँ तक
नर्क भोग याना जि तीदँ तक राज्य याना च्ये वृ दँ तक
नर्कया मिइ च्वना वया । उकिं जि राज्य खना ग्या । जित
हानं राज्य भार वो धका भये वः । थ्व हे कारण जि थः बां
अबुया न्ह्यने न्व मवानागु खः । छनु जित अबुं मूले फेतुका
तल । अवले अबुं आज्ञा विया च्वन । छम्हेसित स्या
छम्हेसित च्यू छम्हेसित ज्येलेति छम्हेसित सुलिात । जि व
कथोरगु अनुशासन खना अले जि पाक मखुसां पाक जुया
च्वना, लंगडा मखुसां लुले जुया च्वना, जि थःगु हे पेशाव
पाइखानाय् गोतुला च्वना कठिनं प्राप्त जुगु थ्व जीवन ।
सुनापं वैर भाव याय्गु पुसा मदुगुलि याना धर्मयात मखन
सुनां सुनापं थ्व जीवन या निम्ति वैर भाव याय्गु भि ।
जित छेँ नं पिहांवेत छुकिया भये ।

थ्व खं न्वना सारथीं मती तल । थ्व राजकुमारं
थ्व राज्य यात मृतक मनु वां छ्वथें मनुतस्ये खै पात वां
छ्वथें हे वां छोहा जुल । थ्व थःगु संकल्पे दृढ जुया प्रवज्या
ज्वीत जङ्गले वल जिल्ल जक थ्व दुर्जिवनया माया छाया ?
जिनं राजकुमारया लिस्येंतु प्रवज्या जीवन हने धका थथे
धाल-

अहमि पव्वज्जिस्सामि राजपुत्त तवन्तिके ।
अहुयस्सु मं भद्दन्ते पव्वज्जा मम रूच्चति ॥

हे राजपुत्र ! जिनं छपि नापंतुं प्रवर्जित ज्वी छपिन्त
जय ज्वीमा जित शरण का । जित नं प्रवज्या हे यल ।

सारथीया प्रार्थना न्यना- बोधिसत्वं- यदि जि आ
थथे श्वयातनं प्रवज्या बिल धासा जिमि मां अबु थन वे सै
मखु । आमत हानि ज्वी । श्व सल रथ अलंकार अथे स्थना
वनी । अले जिगु निन्दानं ज्वी व यक्ष खः । व सारथो यात
नल जुइ । थुगु प्रकार्या निन्दां बचे ज्वीगु व मा बौपितनं
हित कामनां रथ सल अलंकार फुकं सारथीयात ऋण रूपे
कयना थथे धाल-

रथं निययादयित्वा नं अनणो एहि सारथी ।

अनणस्स हि पब्बज्जा एतं इसि हि वण्णितं ॥

हे सारथी ! रथयंका रथ जिम्मा बिया अऋण
जुया वा ऋषिपिसं ऋण मदुम्हेसित हे जक प्रवज्या यायगु
यात प्रशंसा याइ ।

श्व खं न्यना सारथी मती तल । यदि जि छेँ बन धाय्
वं श्व गनं वने फु । जुजुं थन गुगु खं न्यना राजकुमार
कयना व्यु धका थन वइ । अवले थन राजकुमार मंत धासा
जित राज दण्ड वी फु । आजि थःगु गुण कयना राजकुमार
गनं मवनेगु प्रतिज्ञा याक्य धका थथे बिन्तियात ।

राजकुमार छपित कल्याण ज्वीमा । गथे छपिस धागु
खः । अथे जि याय् तर जिगु खं छगूनं छपिस स्वीकार याना

बिज्याहं । जवतक जि ल्याहां वना राजा व्वना थन थयनि
मखुनी । अनतक छपि थव घासं गनं बिज्याय मदु । छपि
खनेव छपिनि अबु सन्तोष ज्वी ।

बोधिसत्वं- सारथी छं छु धागु खः । व जिनांयाय
जित जिमि मां अबु थन वल धासा दर्सन याय्गु इच्छा दु ।
मित्र ! छ याकनं वना जिमि थः थिति पित जिगु शुभ
समाचार कना ब्यू ।

सारथीं सन्देश ज्वना राजकुमारया तुति भोपुया रथे
चवना छे ल्यहां वन ।

अन चन्दादेवीं थः काय् राजकुमारया छु समाचार
हइ धका ऊयाले चवना प्रतिक्षा याना चवण ।

सारथी याकचा रथे चवना ल्याहां वया च्वंगु खन
रानी नुगपाय् दादां खवया हल । थव खंया विषय शास्ता थथे
आजा दयेका बिज्यात । सारथी खालि रथ हूःगु खना मिलां
खववि धर धर वेका खवखवं थथे धया चवन । सारथीं
जिमि काय् स्याना व ल्याहां वया चवन । निश्चयनं व जिमि
पृथ्वी वर्धन काय् यात स्यात ज्वी । निश्चयनं जिमित काय्
स्याना वःहा सारथी खना फुक शत्रुत न्हिलि । थुखथं खवया
हाला चवंबले सारथीं खालिगु रथ न्होनेसं दिके हल ।
खववि वःगु मिला घाना सारथी याकथ म्यन ।

हे सारथी ! छु व धाथे हे पाकला ? व जुइला ?

छ वैत बें स्वथना वले वं न्वं वाना महला ? हे सारथी भ्रा
अन छु छु जुल । व लुले वें गाडे याना वले ल्हाहा तुति संका
छन्त छुं इसरानं मयाला ?

सारथी-

अन्निखस्स ते हं अय्यो दज्जासि अभय मम ।

यम्मे सुतं वा दिट्ठं वा राजपुत्तस्स सन्तिके ॥

हे आर्य ! यदि जित अभय दत्त धासा जि राजपुत्र
या थाय् छु खनागु खः छु न्यनागु खः । व फुक जि कने ।

चन्दादेवी

अभयं सम्म ते दम्मि अभीतो भण सारथी ।

यं तं सुतं वा दिट्ठं वा राजपुत्तस्स सन्तिके ॥

हे सारथी ! जि छन्त अभयबी छं राजपुत्रया थाय् छु
न्यना छु खना व फुकं मंग्यास्ये धा ।

सारथी- महारानी ! व पाक मखु न जड्ड हे खः ।
व बांलाक हे जि नाप खं ल्हात । वयागु बोलि बांला व
राज्य खना ग्यानाथुगु प्रकार याना क्योंगु जुल । वयाक्य पूर्व
जन्मया खं लुमं हं । व गन राजा यानागु खः अन राज्यें
लिपा आपालं दं तक नर्के च्वना वबागु लुमंकल । वनीदं
राज्य याना च्येदं तक नर्क भोग याना वयागु खं कन । उगु
कारणं ग्याना । भयेकया हानं राज गदि थः मंत छका मां

अबुया न्होने न्व मवना धका धाल । वयाके अङ्ग प्रत्यग
सकतां पूर्ण जु व तधि तच्चतं वांला बोलि स्पष्ट जू । व
प्रज्ञा वान खः । व स्वर्गं गामि खः । हे राज पुत्री ! यदि
द्दुबिनि थःकाय् यागु ख्वा स्वेगु इच्छा दःसा जि नापं
वा । जि अन व्वनायंके गन तेमिय राजकुमार चवनाच्चंगु ख ।

तेमिय कुमार सारथी यात विदा विया छ्वे धुंस्वेलि
थः प्रवज्या ज्वीगु इच्छा यात । व खं शक्रं सीका विश्वकर्मा
सःत्ता तात ! थौं तेमिय कुमार प्रवज्या ज्वीगु इच्छा याना
चवन । वंत पर्णशाला व प्रवर्जितःपित मागु ज्वलं ठीक याना
वा । वं दे धका स्वीकार याना याकनं हे देवलोकं ववहां
वया स्वंगू योजन जङ्गले आश्रम निर्माण यात । हनं बनि
चवनेगु स्थान न्हिने चवनेगु थाय् पुष्कर्णि सह फलं युक्तगु
वृक्ष व प्रवर्जितपित मागु सामान सकतां ठीक याना थःगु
आश्रमे ल्हाहां वन ।

बोधिसत्त्वं- थ्व फुकं शक्रयागु व्यवस्था खः धका सीका
पर्णशालाय् द्वाहां वना थःगु अलंकृत वस्त्र तोता ह्याउंगु
वलक (सिमा ख्वला) यागु बसतं पुना अर्जिनचर्म धारण
याना अटा चिना तुम्वा पाछाया ल्हाति तुतां ज्वना
पर्णशाला प्याहां वया प्रवर्जित श्री वयना उखें थुखे थुखे
उखें चंक्रमन याना अहो ! सुखः, अहो ! ! सुख धाघां पर्ण
शालाय् तुं द्वाहा विज्यात । दुने वना कष्टासने फेतुना
न्याता अभिज्ञा प्राप्त यात । लिपा सन्ध्या समये जुस्वेलि
पर्णशालां पिने प्याहां विज्याना चंक्रमण भूमिपाखे दना

सिमा सिमाह कोताना हया ध्यो चिकं चि छुहे महुसां
लखेजक दायका अमृत तुल्य भापा नया चतुर्ब्रह्म विहारघा
भावना याना च्वन ।

थुखे काशी राजां सुनन्दया खँ न्यना खुसी प्रसन्न जुया
महासेना रक्षक सःता तेमिय राज कुमार स्वः बनेगु सकतां
सामानत ठोकया धका थथे हुकुम जुल ।

रथ सल ठोकया, किसि तयेत सजधज या शंख पू
नगरा था बाजं था, भेरी वादकं भेरी पू दुन्दुवि
नंवांलाक थाकि, जि थहा पुत्र राजकुमार यात निवेदन या
बने । निगमवासिपि जि ल्युत्यु वा जि पुत्रयात निवेदन
यावने, रनिवासे च्वपि कुमार वेश्य, ब्राह्मण सकसिनं याकनं
रथ थिकया जि पुत्रयात निवेदन या बने ।

सल, किसि, रथ, पदचालित आदि सकतां याकनं
ठोकया जि पुत्रयात निवेदन या बने । जनपदं वःपि निगमं
वःपि सकलें याकनं ठोक जु ।

राजाया आज्ञानुसार रथे सल ठोक ज्वीक तथा
दरवारे हया राजायात सूचना विल । थुगु कथं प्रकाश याय्गु
निर्मित शास्तां थथे आज्ञा जुल ।

अस्से च सारथी युत्ते सिन्धवे सीध वाहने ।
राज द्वारं उपागच्छुं युत्ता देव इये हया ॥

सारथीं सिन्धव , याकनं व्वां वने फुह्य सल रथ ठीक
याना हया राजायात खबर बिल ।

राजां-

थुला जवेन हायन्ति किसान हायन्ति थामुना-तधिह्य
चलाखं व्वांवनीह्य याकनं थाके ज्वी ।हनं बःमलापि गंसिपि
नं याकनं थाके ज्वी । उकिं थुजोपि सलत ह्येमते ।

सारथीं- महाराज गंसिपि व तःत धिकपि जक्क
तोता समान गतिपि बल दुपि जक रथे ज्वते याना
हया च्वना ।

राजकुमार स्वःबनेत किं च्याता प्रकारयापि सेना त
मुंकला मेमेपि फुक फौजत नं मुंकल । थुकथं फुक फौजत
मुंकेत स्वन्हुवित । प्यन्हु खुनुप्याहाँ वया ज्वने मागु सामान
सकतां ज्वना आश्रम थंका, पुत्रयात खना आनन्द मनयाना
कुशल-वार्ता लाप यात ।

राजां- याकनं याकनं रथे च्वना राजकन्या सकसितं
जि ल्युल्यु वा धका आला जुल । च्वामो शिरपेच तरवार
स्वेत खत्र ज्वना स्वर्ण मलंकृत जुया राजा रथे च्वन । जुजु
सारथीयात न्ह्योन्ह्यो तथा गन तेमिय दुगु खः अन याकनं
बिज्यात । तेजं थिना च्वंहा क्षत्री तयेगु दथ्वी च्वना
वया च्वंहा जुजु यात खना तेमिय वोधिसत्वं थथे उजुं
दयेकल ।

तात ! छपि ह्यं फुला ? वथें मेपि सकसित नं ह्यं फुला ?

पुत्र ! जित म्हं फु, वथें मेपि सकसित नं म्हं फु छं राजकन्यापि अले छं माँ आदि सकसित हे म्हं फु ।

तात ! छपिसं सुरापान मया मखा ? मद्यत्वेनेगु ला छपित मयो मत्ता ? छपिनी सत्य पालन व दान पुण्य याय्-गुलि मन बांलाक नं मखा ?

पुत्र ! जित सुरापान याय् मयो । मदचमान जि सेवन मयाना । जि सत्य पालन व दान पुण्य याय्गुलि आपालं मन वं ।

महाराज ! ऋःह्य (सल, द्रँहं) युगल आदि फुकं म्हं फु मखा ? हानं थःह्य वाहन तस्यें ठीक ठीक समय बांलाक ज्या व्यू मखा ? महाराज ! थःगु म्हे थःत दुःख बीगु रोग छुं दुला ?

पुत्र ? जिह्य युगल ज्वडा निरोग दु जिह्य वाहन फुक सिनं बांलाक ज्या व्यु । जिगु सरीरे आतक दुःख ज्वीगु रोग छुं नं मदु ।

तात ! प्रत्यन्त जनपन स्मृद्धिशालि जूला ? बाहरे दश्वी जन समूह ख्वातुक दुला ? थःगु भण्डारे कोष भरी-भराउ मखा ?

पुत्र ! प्रत्यन्त जनपद स्मृद्धि शालि जू जन समुह
सहरे दथ्वी ख्वातुक हे दु । भण्डारे कोष जाया च्वंगु दु ।

स्वागतं ते महाराजा अथो ते अदुरागतं ।
पतिट्टापेत्तु पल्लकं यत्थ राजा निसक्कति ॥

महाराज ! छरित स्वागत दु । गन जुजु च्वनीगु खः
अन पलंक ति ।

बोधिसत्वया प्रति आदर गौरव तथा जुजु पलंके मच्चं ।
जुजु राजपलंके मच्चंगुलि बोधिसत्वं लपति हःयागु आशने
लाय्के बिया थथे धया विज्यात-

इधेव ते निसिन्नस्स नियते पण्ण सन्थते ।

एतो उदकमादाय पादे पक्खान यन्तुते । ८४

महाराज ! शुगु लपतिथा आशने फेतुना वनन्तु लः
हयेका तुति सिला विज्याहं ।

राजां बोधिसत्वया प्रति गौरव वयना उगु आशने न
फेतुना विमज्या । वें तुं फेतुना विज्यात । बोधिसत्व पर्ण-
शालाय् दुने वना लपति हःयागु देका तःगु भोजने राजायात
निमन्त्रणा याना थथे धया विज्यात । महाराज थ्व जिगु
चि मदुगु सिमाहःयागु भोजन खः । थ्व भोजन याना
विज्याहं । छरि जिहा अतिधि खः ।

पुत्र ! वि सिमाह मनया आम जिगु भोजन सखु ।

जि मंस दुगु शङ्खगु जाकिया जक भोजन याना । राजां-
 बोधिसत्वया भोजनयात निषेध याना थःगु भोजनया प्रशंसा
 याना च्वन । अथेनं बोधिसत्वया प्रति गौरव तथा छुं भतिचा
 तेमियं ब्यूगु भोजन ल्हाति कया फेतुना व नापं प्रेम पूर्वक
 खं ल्हाना थथे धाल । तात ! छं भोजन यायगु ला ? धया
 च्चं वने राजदरवारयापिसं चाह्वीका चन्दादेवी नं थ्यंका
 वल । महारानी थःह्य काय् यागु तुति थिया प्रणाम याना
 मिखाय् जाय्क ख्ववि तथा छखे फेतुत । जुजुं सिमाहःयागु
 भोजन छुं भतिचा ल्हाति बिया धाल भद्रे ! छं काय्का
 नैगु भोजन छक स्वः मेपि मिसा तयेत नं भति भति बिल ।
 इपि सकसिनं अहो ! स्वामीया थुजोगुला भोजन ? स्वामी
 तच्चतं दुष्कर चर्या यात धका धाधां प्रणाम यायां सकल
 अनसं फेतुत ।

राजां- राजकुमार जित छ खना तच्चत आश्चर्य
 जुज धका थथे भाज्ञा जुल-

अच्छरकं मं पटिभाति एककम्पि रहोगतं ।
 एदिसं भुञ्जमाना नं केन वण्णो पसीदति ॥

जित थ्व वडो हे आश्चर्य जुल । एकान्ते याकका
 च्वना थुजोगु भोजन नयानं छंगु ख्वालय् तेजदु ।

बोधिसत्वं लिस बिस्ये धाल-

एको राज निप्पज्जामि नियते पण्णसन्थते ।
 ताय मे एक सेय्या राज वण्णे पसीदति ॥ ८८

नचे तेन्ति संवन्धा मे राजरक्खा उपट्ठि ता ।

मे सुल्लसेय्या राज वण्णो पसीदति ॥ ८६

अतीतं नानुसोचामि नप्पजप्पामनागतं ।

पच्चुप्पन्नेन यापेमि तेन वण्णो पसीदति ॥ ६०

अनङ्गतप्पाजप्पाय अतीतस्सानुसोचना ।

एतेन वा वा सुस्सन्ति नं लोव हरतालुतो ॥६१॥

भो महाराज ! जि लपति हः लाया याक्खा दचना च्वना नं जिगु ख्वाले तेज दु । थन जित तरवार ज्वना पहरा च्वना च्वंणि महुसानं जि सुख पूर्वक दचना च्वना-गुलि जिगु ख्वाल तेज दु । जि बित्ते ज्वा धुं कुगु खं लुमंका चिन्ता याना मच्चता हानं वेतिनिगु भविष्य खंया वारेनं चिन्तना मयाना । जि वर्तमानया खं हे जक ज्वना च्वना उकिनं जिगु ख्वाले तेज दुगु खः ।

भविष्यया खं नाना संकल्प विकल्प याना अतीत खं शोक याना च्वंनिपि मूर्खं मनुत्त गनावनीं गथे पाला तःगु पं गनावनीगु खः । अथे हे गना वनी ।

जुजुं राजकुमारयात थन हे राज्याभिषेक बिया राज दरवारे व्रना यंकेगु मति तथा थथे आज्ञा जुल ।

किसि सेना, रथ सेना, सल सेना, कवचधारी सेना सहित हे पुत्र ! जि छन्त बांलागु छेँ बी, बांलाक तिसां तिया च्वंणि बां बां लापि मिसात नं बी, हे पुत्र ! छं इमित

स्त्रीकार या । प्याखं ह्वी सःपि म्ये हाले सःपि बांलापि
मिसात नाप रस रंग याना च्वं । छ थन जङ्गले च्वना
छु याय् ? जि छन्त मेगु देशया म्ह्याय्पि विवाह याना
वी । वया पाखें काय् मचा दत धाय् व छ प्रवज्या जु । आ
छ ल्याय्हा तिति युवकतिति अज्ज मचा हे तिति छन्त भि
ज्वीमा छेनु राज्ये च्वं ।

थ्व खं म्यना बोधिसत्वं थथे उपदेश बिल ।

महाराज ! ल्याय्हा म्ह ब्रह्मचारी थगु ब्रह्मचारी
ल्याय्हा ज्वी ब्यु । ऋषि तथा बुद्धपिसं ल्याय्हापि
प्रवज्या जुगुलि प्रशंसा याना च्वन । ब्रह्मचारी ल्याय्हा थजु
ल्याय्हा जि ब्रह्मचारीया पालन याये । जित राज्य याय्गु
इच्छा मदु । जि खना च्वना मां बाँ धाय्का च्वंपि वडो
कठिन प्राप्त यापि काय्पि बुढा ज्वो न्ह्यो हे सिना वना
च्वन । जि खना च्वना बां बांलापि न्यासिपि कुमारीत
वयातुगु पं थें मृत्यु जुया उखेना थुखेना मदु । नर नारीत
ल्याय्हा ल्यासी वले हे सिना वना च्वन । जि ल्याय्हा तिति
धका स्वैगु जीवनया विश्वास दु । रात्रीया अवसान थें
आयुहे पति हाक भतिचागु लखे च्वंपि न्यात थें थ्व कुमार
पन दत्तं छु ?

संसार यात न्हिथं चिनातल संसार नित्य परिचालित
खः । ब्यर्थ फुना वना च्वंगु थासे च्वना जित राज्यभिषेक
छुयाय्त ?

जुजुया प्रश्न-संसार यात छुकि चिना तल ? छुकि परिचालित जुया च्वन ? छु व्यर्थे वना च्वन ? पुत्र ! श्व जित कं ।

महाराज ! संसारयात कालं चिना तल । संसार यात जरां संचालन याना च्वन । चा व्यर्थे फुना च्वन । जुल्हानं काप थार्थे था लिस्ये ल्यंगु थाय् मानिगु भतिचा जक ज्वी । अथे हे मनुतयेगु जीवन नं खः । नदी न्ह्याना च्वनी दि मखु । वर्थे मनुतय्गु आयु न्ह्याना च्वनी दि मखु । गथे वाः वगु नदी सिथे च्वंगु सिमात च्वीका यंकि अथेहे जरा तथा मृत्युं प्राणिपित च्वीका यंका च्वनी ।

जुजुं बोधिसत्वया उपदेश न्यना गृहस्य जीवन खना विरक्त जुया प्रवज्या ज्वीगु इच्छा प्रकट यास्ये थथे आज्ञा जुल । जि आ नगरे वने मखुत । जि थन हे च्वने । यदि जि पुत्र नगरे वन धाःसा जि वैत स्वेत क्षेत्र बी धका जुजुं हानं बोधिसत्वया विचार सीके या त्तिमित राज्य याय्गु निमित्त आग्रह यास्ये थथे आज्ञा जुल ।

हे राजकुमार भण्डारे दुगु धन, वाहन, सेना तथा बांलागु छे जि छस्त बी, ख्वा व वचन बांलापि राजकन्यापिनिगु दथ्वी च्वना दास दासीपिसं सेवा याका राज्यया छस्त मंङ्गल ज्वीमा छे जङ्गले च्वना छुयाय् ?

बोधिसत्त्वं राज्ययागु उपेक्षा याना थथे आज्ञा जुल । व धन छुयाय्त गुगु कि फुना वनीगु । उह्य मिसा छुयाय्त गुह्यकि सिना वनीगु । श्व योवन छु हे खेले दु धका गुगु कि

छनू बुरा ज्वीतिनिगु । थुकि छु आनन्द छु खेलबाड छु मजा
 व धनया छु मतलब मद्दु । जि वन्धनं मुक्त ज्वी धुन । जि
 थ्व सीके धुन मृत्यु जिगु विषय प्रमाद मजु । यमराज छेने
 दुम्हेसित छुकिया मजा छु धनया लालसा, पाके ज्वीगु फल
 कुतुं वइ धका न्ह्या बलें भय जुया च्वनी । जन्म जुपि
 प्राणिपिनि निम्ति सिना वनीगु भये दया हे च्वनी । आपालं
 मनूत सुथे खनापि अपि सन्ध्याइले सायंकाले खने मदे
 धुंकि । गुपि आपालं बहनि खनापि मध्ये गुलि सुथे खने मदे
 धुंकि । उकि कुशल ज्या थौं हे याय धका प्रयत्न यायमा
 कन्हे सी धका सुना स्मू ?

उह्य आपालं सेनात दुह्य मृत्यू नापं कीगु छु समझौता
 मद्दु । सुंतस्ये धनया इच्छा याइ । हे राजन ! जि धनया
 वन्धनं मुक्त ज्वी धुन । महाराज ! छपिसं जिगु बचनवात
 विश्वास य ना विज्जाहुं जित राज्य मयो । बोधिसत्वया थुगु
 प्रकारया विरक्ती उपदेशु न्यना राजा तथा चन्दादेवी निस्स्ये
 कया किञ्चुद्वल मिसात व मन्त्रीगणपि सकले प्रवज्या कायगु
 निरिति तयार जुल । बुजुनं वचन बिल गुह्य बिह्य काय् या
 थाम् प्रवज्या ज्वीगु इच्छाखः इपि फुकं प्रवज्या ज्वीफु ।
 राजां फुक सुवर्णं भण्डार चायका सुयात सुयात छु छु मां
 उगु उगु कया यंकि धका लुपाताय च्वया प्राप्ताद या च्वे
 तःले च्वंगु थामे तिका त्रिल । नागरिकतनं पस चायका
 छेँ तोता अन बल । जनतापि सह जुजु बोधिसत्व या थाम्
 प्रवज्या ग्रहण वास्त । स्वंगु योजन शक्र प्रवत्त बाबम बुल ।

बोधिसत्त्वं पर्णकुटीया वारे विचारयाना थथे मती तल । मिसात ग्याफर खः इमित दुने दथ्वी दथ्वी च्वंगु कुटी बी मालि । मिजंत जुवक सित पिने च्वंगु कुटी ज्वी । विश्वकर्मा तयार याना वंगु फलदार वृक्षया फल द्वारा जीविका यात । वृक्षे वे च्वनाहे फल खाये फु । बोधिसत्त्वं गुम्हेसिया मने काम बित्तक, व्यापाद वित्तक, विहिंसा वित्तक उत्पन्न ज्वी । उह्यसिया मनया खं सीका आकाशे च्वना धर्म उपदेश बी । बोधिसत्त्वया उपदेश न्यना लोकजनपिसं याकनं हे अभिज्ञा प्राप्तयाना काल ।

छनु सामन्त राजा काशीराजा प्रवज्या जुल धंगु समाचार न्यना व वाराणसी राज्य काय्धका वंगु बखत्ते अलंकृत नगर खन । राजा भवने द्वाहां वना स्वःगु वखत्ते सप्तरत्न जाया च्वंगु खना थथे मती तल थव धन छु नं छ भयेया कारण ज्वीमा । व छहा सुरापायीयात सःता न्यन थन च्वंहा जुजु गुगु लुखां प्याहा वन ?

व पूर्वया लुखां प्याहा वन धका कंस्येलि उम्ह जुजुनं पूर्व छवकां प्याहा वना नदीया सिथे थ्यंक वन । व वःगु समाचार न्यना बोधिसत्त्व अन थ्यंक विज्याना आकाशे च्वना धर्म उपदेश याना विज्यात । उपदेश न्यना परिषद सहित राजानं बोधिसत्त्वया थाय् प्रवज्या ग्रहण यात । थुगु प्रकारं मेगु स्वंगू देशयापि जुजुपिनं राज्य तोता वल । किसि अरण्यक किसि जुल । सल अरण्यक सल जुल । रथ जङ्गले तुं स्वना वन । भण्डारे च्वंगु सम्पति था धू समान जुया

वन । सकसिनं च्यागु समापत्ति प्राप्त याना काल । जीवनया
अन्ते सकलं ब्रह्मलोक वन । पशुत सल किसि ऋषिपि प्रति
श्रद्धा वान जुगु जुया निम्ति मृत्यु पश्चात स्वर्गे जन्म
जुपि जुल ।

शास्त्रां थुगु धर्मं देशना हया, भिक्षुपि ! जि आजक
अभिनैष्कम यानागु मखु । न्हापानं राज्य तोता अभि-
नैष्कम यानागु दु धका जातकया खं कना विज्यात ।
भिक्षुपि अवले क्षत्रे च्वंहा देवता आ उपलवर्णा खः । सारथी
सारपुत्र, मां वौ राजकुल परिषद बुद्ध परिषद खः । मूख
पक्ख पण्डित (तेमिय) जक जिहे खः ।

लङ्कादीप वया मङ्गणवासी खुद्धकतिस्स स्थविर
मह वंसक स्थविर कटकन्धकारवासी, फुस्मदेव स्थविर
उपरिमण्न मालवासी महारक्षित स्थविर मगरवासी
महातिस्म स्थविर वामन्थय् पब्भारवासी महासीव स्थविर
कलावेलवासी महादेव स्थविर थपि फुकं कुदालक
समेलनं मगपक्ख समेलने अयोधर समेलन हास्तपाल समे-
लने, निपा वइतिनि धया वन । मद्धवासी मत्तानाम स्थविरं
ब महादेव स्थविरं परिनिर्वाण ज्वी खुनु धया विज्यात ।
आयुष्मान मूगपक्ख जातकयापि परिषद आःफुन भन्ते,
छ्वाय् ? आयुष्मान ! उगु वखते जि सुरापयी खः । थःगु
साथे सुरापान याइपि पासापि मदुगुलि छैन प्याहां वना
प्रवजित जुया ।

न्हापा अनुवाद चंत्र १२।२०२१
लिपा शंशोधन भाद्र १६।२०२२.

धर्मकीर्ति विहार
नेपाल भाषा

- १) बुद्धया जिनित्वा विपाक
२) अभिधर्म भाग-१
३) मैत्री भावना
४) ऋद्धि प्रातिहायं
५) योह्य म्हाय
६) पञ्चनीवरण
७) बुद्ध धर्म, द्वितीय संस्करण
८) भावना
९) एकताया ताःचा
१०) प्रेमं छु ज्वी ?
११) कर्तव्य
१२) मिखा द्वि संस्करण
१३) बुद्धया अन्तिम यात्रा १
१४) " " २
१५) त्रिरत्न गुण स्मरण
(तृतीय संस्करण)
१६) परिव्राण (द्वितीय संस्करण)
१७) कर्म
१८) प्रार्थना संग्रह द्वि. संस्करण
१९) वाखें भाग-१
२०) " " २ द्वि. संस्करण
२१) " " ३
२१) मत्ति भिसा गति भिनी
२३) बौद्ध ध्यान
२४) हृदय परिवर्तन
२५) न्हापांयाहा मुरु ? द्वि सं.
२६) बोधिसत्त्व
२७) शाक्यमुनी बुद्ध
२८) अनत्त लक्खण सुत्त
२९) बासेट्टी थेरी
३०) धम्म चक्रपवत्तन सुत्त
३१) लक्ष्मी द्यो
३२) महास्वप्नजातक
३३) अभिधर्म भाग-२
३४) बाखेंया फल भाग-१
३५) " " २
३६) जातक बाखें द्वितीयात्तिवृ
३७) राहुलयात्त उपदेश
३८) अहिंसाया विजय
३९) प्रौढ बौद्ध कक्षा
४०) मुखंहा पासा मज्जू
४१) बुद्धया अर्थनीति
४२) श्रमण नारद
४३) क्षान्ति व मैत्री
४४) उखानया वाखें पुत्रः
४५) पालि भाषा अवतरण
४६) पालि प्रवेश भाग-१
४७) चमत्कार
४८) मणिचूड जातक
४९) चरित्र पुत्रः
५०) महाजनक जातक
५१) गृह-विनय तृ. सं.

- ५३) अभिधर्म
 ५४) सत्परत्न धर्म
 ५५) महासति सट्ठान सूत्र
 ५६) शान्तिया त्वाथः
 ५७) चरित्र पुत्र भाग-२
 ५८) बुद्ध व शिक्षा
 ५९) जातक माला भाग-१
 ६०) किसान गीतः
 ६१) जष पाठ व गान
 ६२) लुम्बिनी विपस्सना
 ६३) विश्व धर्म प्रचार देवना-१

- ६४) यागदा वि
 ६५) बुद्ध-जीवना
 ६६) पालि प्रवेश भाग-२
 ६७) विश्व धर्म प्रचार देवना भाग-२
 ६८) जातक माला भाग-२
 ६९) बौद्ध ध्यान भाग-२
 ७०) विवेक
 ७१) मम्मद कविता
 ७२) धर्म मसीनि
 ७३) दाद
 ७४) मार्ग भाग-२
 ७५) तेमियजातक

नेपाली भाषा

- १) बौद्ध प्रस्ताव
 २) बौद्ध दर्शन
 ३) ज्ञानो हृदय
 ४) बुद्ध शासनको इतिहास
 ५) पटाचारा
 ६) ज्ञानमाला
 ७) बुद्ध र वीरों विचार
 ८) शान्ति
 ९) बौद्ध ध्यान
 १०) पञ्चशील

- ११) गणनी
 १२) उखानको कथा संग्रह
 १३) बौद्ध जगतमा स्वास्थ्य सेवा
 १४) मिलिन्द प्रश्न
 १५) क्षमण नारद
 १६) वेमन्तर जातक
 १७) बौद्ध विश्वास भाग-१
 १८) सतिपट्टान भावना
 १९) बौद्ध विश्वास भाग-२
 २०) बौद्ध दर्पण

Dharmakirti Publication

1. Buddhism: Economics & The Modern World
2. Dharmakirti Vihar Today
3. Dharmakirti Vihar

थाकू:- रोजन प्रिन्टर्स, थंहिती